

ערכים מסביב לשעון



ערכים מסביב לשעון



פיתוח, כתיבה וריכוז:

אורית צאירי, ממונה על החינוך החברתי-ערכי,
המחלקה לחינוך לחיים בחברה, באגף א' לחינוך יסודי

צוות ההיגוי:

קרן גורין, אחינועם עיני, אילנה פרייטג, לימור רוזמרין ושוש שירי
מדריכות המחלקה לחינוך לחיים בחברה
תודתנו לחנה גוטמורגן בסקין על תרומתה לפיתוח המשחקים





ערכים מסביב לשעון

במסגרת "בתי-הספר של החופש הגדול"

לצוותים החינוכיים שלום רב,

התכנית "בתי הספר של החופש הגדול" נועדה לקדם מענה חינוכי ללומדים בתחום הרגשי, החברתי-ערכי והלימודי בתקופת הקיץ.

התכנית נשענת על התפיסה: "מחנכים מסביב לשעון" לפיה חשוב לספק ללומדים הצעירים קשר מתמשך עם מבוגרים משמעותיים במטרה לקדם את תחושת המוגנות שלהם ואת התפתחותם הרגשית, החברתית והקוגניטיבית.

לפניכם מגוון הצעות לפעילויות חברתיות-ערכיות המעודדות את הלומדים לקחת חלק פעיל בשיח, בלמידה, במשחק ובהתנסות בחיבור לערכים ולמסרים חברתיים הרלוונטיים לעולמם.

הפעילויות פותחו בזיקה לערכי "מפתח הלב" והן מיועדות ליישום במסגרת מפגשי הבוקר של תלמידי כיתות א'-ב' המשתתפים בתכנית "בתי הספר של החופש הגדול".

הפעילויות מזמנות הרחבה של הלמידה וההתנסות המתבצעות בשעת חינוך "מפתח הלב" במהלך שנת הלימודים בדגש על: "האחר הוא אני", פנאי, "היחיד והקבוצה", קיץ ומשפחה.

חשוב שהמנחה של מפגשי הבוקר יתאים את המתודות ואת התכנים המוצעים לקבוצת הלומדים ויתחשב בשכבת הגיל, בגודל הקבוצה, במאפייניה ובנושאים הרלוונטיים עבורה.

מומלץ לתעד את תוצרי הפעילויות ולשלבם בסביבה הלימודית ולהשתמש בתיעוד בתחילת שנת הלימודים הבאה במטרה לייצר רצף והמשכיות בשיח החברתי-ערכי.

ניתן להיעזר במדריכים לחינוך חברתי-ערכי של משרה"ח להבניית מפגשי הבוקר ולהתאמת ההתנסויות והתכנים החברתיים-ערכיים לאוכלוסיית בית הספר.

בברכת התנסות מהנה וערכית,

אורית צאירי

ממונה על החינוך החברתי-ערכי

באגף א' לחינוך יסודי



תוכן העניינים

א. הצעות לשיח ולפעילות חברתית-ערכית במסגרת מפגשי הבוקר

עמודים	דגשים ומסרים בפעילות	מטרות הפעילות	שם הפעילות
8-16	שיח סביב יישומם של ערכים בקיץ בעקבות עיון ביצירה ספרותית, בטקסטים אקטואליים, בטקסטים חזותיים או בעקבות צפייה בסרטון/ המחזה והתנסות ביישום	א. שיח חברתי-ערכי בחיבור לערכי "מפתח הלב"ב" – מודל לשיח ב. הדגמות למפגשי שיח בחיבור לערכים: אחריות, כבוד, נתינה, מעורבות חברתית, שונות	ערכים מסביב לשעון – גם בקיץ
17	היכרות, הצגת התכנים של מפגשי הבוקר, קביעת כללים והסכמות ויצירת חוזה קבוצתי להמשך הפעילות המשותפת בקיץ	מפגש הפתיחה במסגרת "מפגשי הבוקר" בקיץ	ערכים מסביב לשעון – מפגש פתיחה
18-19	א. בכל אחד טמונת חוזקות שבאחריותו להוציא מן הכוח אל הפועל ב. חשוב להתחשב באחרים, לכבד את החוזקות שלהם ולאפשר להם לממש אותן	א. בירור חוזקות וכישרונות ב. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב"ב": שונות, עבודה בצוות, אחריות, כבוד	לכולנו כישרונות וחוזקות
20	א. חשוב לגלות אחריות בלימודים, בחברה, במשפחה, בשעות הפנאי ב. לבצע תפקיד באחריות פירושו: למלא את כל המשימות, לעמוד בלוחות הזמנים, לכבד את שותפי התפקיד ועוד	שיח אודות האחריות וביטוייה	רכבת האחריות שלי



שם הפעילות	מטרות הפעילות	דגשים ומסרים בפעילות	עמודים
הדברים שאנחנו אוהבים לעשות בקיץ	א. העמקת ההיכרות בין הלומדים בהתייחס לפעילויות הפנאי המועדפות על הלומדים בקיץ ב. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, כבוד, שיתוף והשתתפות	א. בקיץ ניתן לממש כישרונות ותחביבים בכל מיני הזדמנויות ב. חשוב לכבד את בחירתו של האחר לעסוק בפעילות הפנאי המועדפת עליו	21
לפעמים אני דומה, לפעמים אני שונה, תמיד אני שווה	א. העמקת ההיכרות בין הלומדים בהתייחס לשונה ולזומה ב. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": כבוד, אחדות ושונות, שיתוף והשתתפות	א. חשוב לכבד את השונות (במראה, בתכונות, בהתנהגות, בהעדפות אישיות, במנהגים, במשפחה) ב. במצבים מסוימים היחיד מרגיש דומה לחבריו לקבוצה ובמצבים אחרים הוא מרגיש שונה	22-23
כולנו יחד וכל אחד לחוד	א. העמקת ההיכרות בין הלומדים ב. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, שיתוף והשתתפות	א. כל אחד מחברי הקבוצה הוא יחיד ומיוחד ב. חשוב לכבד את השונות בין חברי הקבוצה	24
תן לי רמז	א. העמקת ההיכרות בין הלומדים ב. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, שיתוף והשתתפות	א. לכל אחד רצונות והעדפות ביחס לדברים שהוא בוחר לעשות בשעות הפנאי בקיץ ב. חשוב לאפשר לכל אחד לפעול בהתאם להעדפות האישיות שלו	25
כבוד במילים ובמעשים	שיח אודות הכבוד וביטויין	א. התנהגות מכבדת יכולה לבוא לידי ביטוי במילים ובמעשים ב. התנהגות מכבדת משפיעה על רגשות השותפים (המכבד, האדם שכיבדו אותו, הסביבה)	26
בחופש הגדול אספיק הכול?	שיח אודות ניצול הזמן בחופשה	א. תכנון מושכל של החופשה יאפשר הנאה ומימוש התכניות ב. יצירת "צרור מפתחות לחופשה מהנה"	27-29



שם הפעילות	מטרות הפעילות	דגשים ומסרים בפעילות	עמודים
תודה מכל הלב	א. העלאת המודעות לחשיבות שבהבעת תודה לדמויות הקרובות אלינו (במשפחה, בחברה) ב. שיח אודות הבעת תודה והשפעותיה	א. חשוב להביע תודה בדרכים שונות ובזמנים שונים ב. הבעת תודה משפיעה על מביע התודה ועל מקבל התודה	30-31
סיפורה של משפחה	שיח ופעילות בנושא המשפחה בעקבות עיון ביצירות ספרותיות	פעילות משותפת לתלמידי כיתות א'-ב' ובני משפחותיהם במסגרת פעילות "יום שיא" בקיץ	32-33

ב. הצעות לפעילויות בנושא המשפחה

עמודים 34-37

התפקיד שלי בבית

פנאי במשפחה

המקום המיוחד שלנו

הזמנים המיוחדים במשפחה

החג האהוב על משפחתי

דמות שמלווה אותי

איחולים למשפחה

נתינה למשפחה

אחריות במשפחה



ג. הצעות להפעלות ולמשחקים

שם המשחק	מודל ההפעלה	מטרת המשחק	בזיקה לערכי "מפתח הלב" ב	עמודים
מגלים את השונה ואת הדומה	"משחק הפתקיות"	העלאת המודעות לשונה ולדומה בין ילדי הכיתה	אחדות ושונות	38-39
מה אני יודע על החברים?	"משחק החידות"	העמקת ההיכרות בין הלומדים	שיתוף והשתתפות, אחדות ושונות	40
נחשו מהי האחריות	"משחק הבקבוק"	העמקת ההיכרות בין הלומדים בהיבטים המתקשרים לאחריות	שיתוף והשתתפות, אחריות	41
מתחברים לקבוצה	"משחק הקבוצות"	התנסות באיתור השונה והדומה בין ילדי הכיתה בהיבטים מגוונים	אחדות ושונות	42



ערכים מסביב לשעון - מודל לשיח

בחיבור לערכי "מפתח הלב"

פתיחת המפגש - משוחחים על הערך והמסרים המרכזיים הנגזרים ממנו

נקודות מוצא אפשרויות להצגת הערך והמסרים:

- ✧ עיון ביצירה ספרותית (שיר, סיפור, משל, אגדה ועוד)
- ✧ עיון בטקסט אקטואלי (מעיתוני ילדים, מהאינטרנט ועוד)
- ✧ עיון בטקסט חזותי (ציור, איור, קומיקס, יצירת אומנות ועוד)
- ✧ צפייה בסרטון (מעולמם של הילדים בכיתה, בבית, בחברה)
- ✧ האזנה לסיפורים ולשירים מוקלטים
- ✧ המחזת אירוע מחיי חברת הילדים

שיח אודות:

- ✧ הערך המרכזי ביצירה או באירוע
- ✧ דוגמאות להתנהגויות, לאמירות, למעשים הקשורים לערך
- ✧ המסרים החברתיים הנלמדים באמצעות היצירה או האירוע

גוף המפגש - מבררים את מקומו של הערך בחיינו

שיח אודות:

- ✧ ביום-יום - כיצד אפשר ליישם את הערך בחיי היום-יום? (הביאו דוגמאות לאמירות, למעשים)
- ✧ בקיץ - כיצד אפשר ליישם את הערך בקיץ? (בפעילויות הפנאי, במשפחה, עם חברים)

סיכום המפגש - יישום הערך בחופשת הקיץ

הצעות אפשרויות:

- ✧ לחבר שיר או סיפור המתקשרים לערך ולפרסם אותם בביה"ס או באתר הבית-ספרי
- ✧ להכין כרזות המעודדות את יישום הערך ולהציגן בביה"ס, בבית או בקהילה



- ★ לחבר המנון כיתתי המעודד את יישום הערך, להקליט אותו ולהעלותו לאתר הבית-ספרי
- ★ ליצור פרסומת או סרטון המציגים את הערך באמצעות המחזת סיטואציה מחברת הילדים
- ★ ליצור תערוכת מיצגים, תמונות, סיפורים ושירים המתקשרים לערך
- ★ להכין עלון שבועי הכולל חידות, שירים ואיורים המתקשרים לערך
- ★ להכין סימנייה אישית, דף לתלייה על המקרר – המזכירים לבני המשפחה ליישם את הערך



ערכים מסביב לשעון – אחריות

אחריות – על קצה המזלג

ערך האחריות מתקשר לתחושת מחויבות, לנכונות של האדם לנקוט פעולה וליכולת שלו לזהות את הקשר שבין מעשיו לבין תוצאותיהם. התנהגות אחראית נוצרת מצירופם של שני מרכיבים: אכפתיות ועשייה ברמות שונות.

ביטויי אחריות בקיץ ובמשפחה

- ✪ אחריות לשמירה על איכות הסביבה: חיסכון במים, הגנה על הצומח, ניקיון הסביבה, מחזור ועוד
- ✪ אחריות לנהוג בכבוד כלפי אחרים ולאפשר להם ליהנות מפעילויות הפנאי שלהם
- ✪ אחריות למלא תפקיד במשפחה ולסייע במטלות הבית
- ✪ אחריות לשמור על בטיחותי ולהימנע מפגיעה באחרים

דוגמאות ליצירות ספרותיות בזיקה לערך האחריות

- ✪ אבורמן ליאור עידן, "גם שוגי הרגיש יכול להרגיש"
- ✪ אלומה נרי, "אוגי"
- ✪ בטמן תרזה, "הם התעטשו"
- ✪ גנרם חסיה, "מי עוזר לאמא?"
- ✪ דז'טלובסקי דינה, "אגדה על עץ הפלאים"
- ✪ ד"ר סוס, "המלך צב צב"
- ✪ הראל נירה, "פתאום נסגרה הדלת"
- ✪ סניהורה אולנה, "אני מתגעגעת לאופיר ג' "
- ✪ שנון דיויד, "דני עושה שטויות"



ערכים מסביב לשעון – כבוד

בחיבור לערכי "מפתח הל"ב"

כבוד על קצה המזלג

להתייחס לזולת בכבוד משמעו – לתת חשיבות לכל אדם באשר הוא ולהכיר בערכו מעצם היותו "אדם", ולא בשל מעמדו, תפקידו, הישגיו או קבוצת השתייכותו. יחס מכבד כלפי הזולת או הקבוצה מתבטא בהתנהגויות, באמירות ובשפת הגוף המשקפות מתן לגיטימציה למגוון רגשות, צרכים, רצונות, דעות, מסורות, דתות, אמונות ומנהגים.

דוגמאות לביטויי כבוד בקיץ ובמשפחה

- ★ כבוד לבחירה של היחיד ושל הקבוצה לעסוק בפעילות פנאי המועדפת עליהם
- ★ כבוד לרצונות של השותפים לפעילות הפנאי (חברים ובני משפחה), לדעותיהם ולכישרונותיהם
- ★ כבוד לכללי המקום הנהוגים במקומות הבילוי של היחיד והקבוצה בקיץ

דוגמאות: ליצירות ספרותיות בזיקה לערך הכבוד

- ★ אטלס יהודה, "כל אחד והמשפחה שלו"
- ★ אלומה נרי, "אוגי"
- ★ יובל יאיר שירלי, "דו רה מו"
- ★ ליף מונרו, "סיפורו של פרדיננד"
- ★ מוזן שולה, "הקוצים של פודי"
- ★ קורח שגב דליה, יונה זילברמן, "איך זה לכבד"
- ★ שלום שרה, "לא יודע להפסיד בכבוד"
- ★ שנהב חיה, "מיץ פטל"
- ★ סיפור עם, "החכם והעשיר"
- ★ סיפור עם, "האריה והעכבר"

דוגמאות לשירים להשמעה בזיקה לערך הכבוד

- ★ "טוב שבאתם", מילים: אהוד מנור, לחן: אילנה אביטל



ערכים מסביב לשעון – נתינה

בחיבור לערכי "מפתח הלב"

נתינה על קצה המזלג

נתינה מתקשרת לגילויי אכפתיות מתוך ראיית צרכי הזולת והחברה, לערבות הדדית, לסולידאריות חברתית ולנקיטת פעולה למען האחרים. הנתינה יכולה להיות מילולית, מוחשית או מופשטת והיא עשויה לענות על מגוון צרכים: רגשיים, פיזיים, חברתיים ואחרים.

דוגמאות לביטויי נתינה בקיץ ובמשפחה

- ★ ביצוע תפקיד בבית, בקייטנה, בחוג
- ★ התחשבות בצרכים וברגשות של השותפים לפעילות הפנאי (חברים, משפחה)
- ★ מתן עצה, מילה טובה ופרגון לשותפים לפעילות הפנאי

דוגמאות ליצירות ספרותיות בזיקה לערך הנתינה

- ★ אבס שלמה, "אגדת גשר", הוצאת עגור
- ★ אורגד דורית, "ניקה שתיקה", הוצאת הקיבוץ המאוחד
- ★ בוימוול רחל, "התפוז והתפוח, מעשייה על נוצה אפורה" בתוך: "חמישים אגדה ואגדה", הוצאת הקיבוץ המאוחד
- ★ זלוטוב שרלוט, "מר ארנב והמתנה הנהדרת", הוצאת ספריית פועלים
- ★ מאיר מירה, "מתנה ליום הולדת", הוצאת קוראים
- ★ פיסטר מרכוס, "דג הקשת", הוצאת ספרי ענבל
- ★ "האיכר והנשר", על פי איזופוס – לכיתות א'-ב'
- ★ "מדוע עלי העץ כחולים?", ו' אוסייבה – לכיתות א'-ב'

דוגמאות לשירים להשמעה בזיקה לערך הנתינה

- ★ "לתת", מילים: חמוטל בן זאב, לחן: בועז שרעבי
- ★ "תודה", מילים: עוזי חיטמן, לחן: עממי יוני



ערכים מסביב לשעון - מעורבות חברתית

בחיבור לערכי "מפתח הלב"

מעורבות חברתית על קצה המזלג

למעורבות החברתית ביטויים מגוונים: אכפתיות וערנות לסובב, נקיטת עמדה ועשייה למען הזולת והסביבה. המעורבות החברתית מתקשרת לתחושת מחויבות, לאחריות ולסובלנות כלפי דעות וצרכים שונים.

דוגמאות למעורבות חברתית בקיץ ובמשפחה

- ✪ ביצוע תפקיד בבית, בקייטנה, בחוג
- ✪ ערנות כלפי צרכי האחרים בבית, בחופשה המשפחתית, בקייטנה, בחוג, בבילוי עם חברים
- ✪ השתתפות בתכנון ובביצוע פעילות הפנאי המשפחתית בחופשה
- ✪ אכפתיות וחמלה כלפי בעלי חיים ודיווח על בעלי חיים נטושים או במצוקה

דוגמאות ליצירות ספרותיות בזיקה למעורבות חברתית

- ✪ ארנולד אמילי, "חוצים את הגשר החדש"
- ✪ בורלא עודד, "אני אוהב לעזור"
- ✪ דונלדסון ג'וליה, "הענק הכי גנדרן"
- ✪ דמיאל יצחק, "שמלת השבת של חנה'לה"
- ✪ הולר פרנץ, "לו יכולתי לבקש לי משאלה"
- ✪ הופר רינת, "איילת מטיילת"
- ✪ כץ איריס, "יונת השלום"
- ✪ מאיר מירה, "מתנה ליום הולדת"
- ✪ נאור לאה, "אופניים משומשים"
- ✪ פיפר ווטי, "הקטר הכחול שיכול"
- ✪ קנול-יהלום ורדה, "קסם של חברים"
- ✪ קנטה אדמונדס, "אדגר הדחליל"



דוגמאות לשירים להשמעה בזיקה למעורבות חברתית

- ✦ "להתנדב מכל הלב", מילים: דנה שץ, לחן: דני רייכנטל
- ✦ עד שהתעייפתי", מילים: אילנה לופט, לחן: שלמה יידוב
- ✦ "להתנדב זה לא פראייר", מילים: אורלי בינדר, לחן: עמוס ברזל



ערכים מסביב לשעון – שונות

בחיבור לערכי "מפתח הל"ב"

שונות על קצה המזלג

השונות בחברה באה לידי ביטוי בהיבטים מגוונים, כמו: שונות בצרכים; במשאלות ובשאיפות; בתפיסות עולם, בדעות וברצונות; במראה החיצוני; בתכונות האופי; ביכולות ובכישרונות; בתחביבים, במסורות ובתרבויות. קבלת השונות של הזולת והקבוצה עשויה להביא לידי מימושם של ערכים, כמו: כבוד, הכלה וסובלנות.

ביטויים לקבלת השונות בקיץ

- ★ שיתוף פעולה עם שונים בקייטנה, בחוג, בפעילות הפנאי
- ★ קבלת הצורך של האחרים לעסוק בפעילות הפנאי המועדפת עליהם
- ★ הזמנת השונים מאיתנו להשתתף בפעילויות הפנאי בחוג, בקייטנה
- ★ התחשבות בסדר היום השונה של בני המשפחה בקיץ

דוגמאות ליצירות ספרותיות בזיקה לשונות

- ★ אבידר-טשרנוביץ ימימה, "סבתא בטרנינג"
- ★ אלקבץ אודי, "הילד השקוף"
- ★ אנדרסן הנס כריסטיאן, "הברווזון המכוער"
- ★ בורלא עודד, "האפרוח"
- ★ הלמן עינת, "ילדה מיוחדת"
- ★ פגיס דן, "הביצה שהתחפשה"
- ★ סולה-מאקיה מריה, "אדון ספלון"
- ★ פר טוד, "להיות אחר זה בסדר"
- ★ שמואל נעמי, "אבא חום"
- ★ קייב קתרין, "משהו אחר"



דוגמאות לשירים להשמעה בזיקה לשונות

- ★ "הילד הכי קטן בכיתה", מילים: יהונתן גפן, לחן: עוזי חיטמן
- ★ "חברים בכל מיני צבעים", מילים: חנה גולדברג, לחן: יוני רועה
- ★ "אצלנו בחצר", מילים ולחן: נעמי שמר



ערכים מסביב לשעון בחיבור לערכי "מפתח הל"ב"

מפגש פתיחה

מטרות מפגש הבוקר הראשון במסגרת "בתי הספר של החופש הגדול":

- ★ היכרות ראשונית של המנחה ושל הלומדים
- ★ קביעת כללים והסכמות על פיהם יש לנהוג בפעילות המשותפת בקיץ
- ★ העלאת המודעות לחשיבות השיח על ערכים גם בפעילות המשותפת בקיץ

פתיחת המפגש - סבב היכרות והצגת התכנים של מפגשי הבוקר בקיץ

- ★ סבב היכרות - המנחה והלומדים יציגו את שמם ויספרו בקצרה על עצמם (פעילות פנאי מועדפת בקיץ, תחביב, כישרון, מאכל קיצי אהוב, משמעות שמם, אחר)
- ★ הצגת התכנים של מפגשי הבוקר ע"י המנחה: ערכים (אחריות, כבוד, מעורבות חברתית, נתינה ושונות); המשפחה, פנאי, אני והקבוצה

גוף המפגש - שיח אודות ההתנהגויות שיתרמו לאווירה נעימה בקבוצה

נקודות לשיח:

- ★ מדוע חשוב שנשוחח על ערכים גם בפעילות בקיץ?
- ★ מדוע חשוב שנחליט על כללי ההתנהגות שעליהם נקפיד בתקופה הקרובה?
- ★ על אילו התנהגויות חשוב שנקפיד כדי שיהיה נעים לכולנו לפעול יחד? ניתן להיעזר באיורים שמרמזים על התנהגויות רצויות בהתייחס לשמירה על ניקיון הסביבה, להגעה בזמן, לשימוש בשפה מכבדת, להקשבה ועוד.

סיכום המפגש - יצירת החוזה הקבוצתי "מיישמים ערכים גם בחופשה"

- ★ יצירת חוזה כיתתי המפרט את ההתנהגויות עליהן שוחחו
- ★ חתימה על החוזה על ידי הלומדים והצגתו בסביבה הלימודית
- ★ איור המסר "מיישמים ערכים גם בחופשה" והצגתו לצד החוזה הכיתתי



לכולנו כישרונות וחוזקות

מטרות מרכזיות:

- ★ העמקת ההיכרות בין הלומדים בהתייחס לחוזקות שלהם (תכונות חיוביות, כישרונות, תחביבים)
- ★ שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, עבודה בצוות, אחריות, כבוד

מסרים מרכזיים לדין:

- ★ בכל אחד טמונת חוזקות שבאחריותו להוציא מן הכוח אל הפועל
- ★ חשוב להתחשב באחרים, לכבד את החוזקות שלהם ולאפשר להם לממש אותן

במליאה - לכולנו "מתנות" מיוחדות: תכונות, תחביבים וכישרונות

- המנחה יניח במרכז המעגל כרטיסיות בהן מוצגות תכונות חיוביות, כישרונות ותחביבים (לדוגמה: חוכמה, סקרנות, רגישות, אכפתיות, חריצות, נדיבות, דייקנות, אחראי/אחראית, מסודר/מסודרת, חברותי/חברותית; רקדן/רקדנית, ספורטאי/ספורטאית, אוהב/ת לקרוא ספרים, צייר/ציירת, אוהב/ת לבשל)
- המנחה יזמין את הלומדים לבחור תכונה, תחביב או כישרון שמאפיינים אותם או את חבריהם לכיתה ולספר על כך

אישי - ה"מתנות" המיוחדות שלי

כל לומד ישרטט את כף ידו על גבי כרטיסייה, יבחר 5 חוזקות שמאפיינות אותו (תכונה, תחביב, כישרון) ויכתוב אותן באצבעות כף היד ששרטט. במרכז כף היד יכתוב את שמו.

יש בי מספר כישרונות
שבעיניי הם ממש כמו מתנות.
"אציץ פנימה" ואנסה לגלות
את סודן של אותן מתנות מיוחדות

בקבוצות - כל אחד תורם לקבוצה

- כל לומד יציג לחברי הקבוצה את הדברים שכתב ב"כף היד".
- חברי הקבוצה יבררו כיצד יכול כל אחד מהם לתרום לכיתה ולחבריו מחוזקותיו, למשל: אני אוהב/ת לקרוא ספרים, אוכל להמליץ לחבריי על ספר שאהבתי במיוחד...
- ג. חברי הקבוצה ייצרו יצירה משותפת שתציג את כל "כפות הידיים" על גבי בריסטול.



במליאה - מבררים מסרים מרכזיים על אחריות וכבוד

- א. נציגי הקבוצות יציגו את היצירה שיצרו במשותף.
- ב. המנחה יברר עם הלומדים:
- ★ כיצד הרגשתם במהלך הפעילות האישית והקבוצתית? מה גיליתם על עצמכם?
 - ★ מה גיליתם על חברי הקבוצה? (במה אתם שונים? במה אתם דומים?)
 - ★ "יש בי כישרונות ותכונות טובות, באחריותי להביא אותם לידי ביטוי" - למה הכוונה?
 - ★ כיצד יכול כל אחד מאיתנו לממש את כישרונותיו?
 - ★ כיצד נוכל להתחשב בחברינו לכיתה ולכבד את התכונות והכישרונות שלהם? במי/במה זה תלוי?
- ג. המנחה יזמין את הלומדים לתת משוב לחבריהם בהתייחס לחוזקות שלהם:
- ★ אני רוצה להחמיא לך על...
 - ★ גיליתי שאת/ה... ואני רוצה להציע... / להזמין אותך ל...
 - ★ בעקבות הדברים שסיפרת על עצמך, אני רוצה לבקש ממך...
 - ★ אני רוצה להודות לך על...



רכבת האחריות שלי

מטרה מרכזית:

שיח אודות האחריות וביטוייה בתחומים שונים

מסרים מרכזיים לדיון:

- ✪ חשוב לגלות אחריות בתחומים שונים: בלימודים, בחברה, במשפחה, בשעות הפנאי
- ✪ לבצע תפקיד באחריות פירושו: למלא את כל המשימות הנכללות בתפקיד, להתמיד, לעמוד בלוחות הזמנים, לכבד את שותפי התפקיד ועוד

במליאה - משוחחים על האחריות וביטוייה

המנחה ישוחח עם הלומדים אודות האחריות וביטוייה:

- ✪ מהי אחריות לדעתכם? (מה זה אומר להיות "ילד אחראי"?)
- ✪ הביאו דוגמאות למצבים שבהם גיליתם אחריות: בבית, בשיעור, בהפסקה, בשעות הפנאי
- ✪ הביאו דוגמאות לתפקידים שיש לכם בכיתה. איך אפשר לגלות אחריות בביצוע התפקידים?

אישי - רכבת האחריות שלי

כל לומד יקבל איור של "רכבת האחריות" ויתבקש לכתוב או לצייר מה זה אומר לגלות אחריות בלימודים, בהפסקה, בחברה, במשפחה (אפשר להוסיף או להפחית תחומים בהתאם לכיתה), לדוגמה: בקרון ששמו "אחריות בחברה" יכתוב הלומד כיצד הוא מגלה אחריות בחברת הילדים.

במליאה - יוצרים תערוכה

- כל לומד יציג את הדברים שכתב או צייר באחד התחומים.
- המנחה ישוחח עם הלומדים:
 - ✪ מי נוהג ב"רכבת האחריות" שלכם? מדוע?
 - ✪ כיצד אתם מרגישים כשאתם מגלים אחריות? מדוע?
 - ✪ באילו תחומים/מצבים אתם מרגישים שקשה לכם לגלות אחריות? מי/מה יכול לסייע לכם?
- יצירת תערוכה בה יוצגו רכבות האחריות. אפשר לשלב בתערוכה מסרים בנושא אחריות.



הדברים שאנחנו אוהבים לעשות בקיץ

מטרות מרכזיות:

- ★ העמקת ההיכרות בין הלומדים בהתייחס לפעילויות הפנאי המועדפות עליהם בקיץ
- ★ שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, כבוד, שיתוף והשתתפות

מסרים מרכזיים לדין:

- ★ כל אחד מאיתנו יכול לממש את כישוריו ותחביביו בכל מיני הזדמנויות בקיץ
- ★ חשוב לכבד את בחירתו של האחר לעסוק בפעילות פנאי המועדפת עליו

אישי - פעילויות פנאי מגוונות בקיץ

כל לומד יכתוב או יצייר מה הוא אוהב לעשות בקיץ עם אנשים שונים ובסביבות שונות (עם בני המשפחה, עם חברים, לבד; בקייטנה, בחוג, בשכונה, אצל קרובי המשפחה; בבית, מחוץ לבית)

בזוגות - הדומה והשונה בינינו

כל לומד ישתף את בן הזוג בדברים שכתב או שצייר בהתייחס לפעילויות הפנאי שלו בקיץ, ושניהם ישוחחו על השונה והדומה ביניהם

במליאה -

א. הזוגות ישתפו את חבריהם במליאה אודות הדברים החדשים שלמדו זה על זה.

ב. המנחה יברר עם הלומדים:

- ★ מה גיליתם על עצמכם? (מה אתם אוהבים/לא אוהבים לעשות בקיץ? עם מי? באילו מקומות? במה הפעילות תורמת לכם?)
- ★ במה פעילויות הקיץ תורמות לכם? (בהתייחס לפיתוח כישרונות, למידה של דברים חדשים, טיפוח הקשרים במשפחה, חיזוק הקשר עם החברים ועוד.)
- ★ מה גיליתם על חבריכם? (במה אתם שונים? במה אתם דומים?)
- ★ כיצד נוכל לכבד את בחירתם של אחרים לעסוק בפעילות הפנאי המועדפת עליהם?



לפעמים אני דומה, לפעמים אני שונה

תמיד אני שווה

מטרות מרכזיות:

- ✪ העמקת ההיכרות בין הלומדים בהתייחס לשונה ולדומה ביניהם
- ✪ שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": כבוד, אחדות ושונות, שיתוף והשתתפות

מסרים מרכזיים לדיון:

- ✪ חשוב לכבד את השונות (במראה, בתכונות, בהתנהגות, בהעדפות אישיות, במנהגים, במשפחה)
- ✪ במצבים מסוימים היחיד מרגיש דומה לחבריו לקבוצה ובמצבים אחרים הוא מרגיש שונה

במליאה - אני דומה, אני שונה

א. משחקים "ים-יבשה" - המנחה יזמין את הלומדים לעמוד במעגל ויקבע איתם שטח שיהיה מוגדר "ים" ושטח שיוגדר "יבשה" (ניתן לסמן את השטחים באמצעות חבל או גיר).

ב. המנחה יאמר משפטים שונים שמאפיינים את הלומדים בכיתה. לומדים שעונים על מאפיינים אלה יקפצו ל"ים" או ל"יבשה" בהתאם להנחיה.

לדוגמה:

מי שנולד בכור יקפוץ ל"ים/יבשה"

בעלי עיניים כחולות יקפצו ל"ים/יבשה"

מי שמגדל בעל חיים...

מי שאוהב ללמוד מתמטיקה...

מי שלא נולד/ה בארץ... / אחד מהוריו לא נולד בארץ...

ג. מידי פעם במהלך המשחק יפנה המנחה לאחת הקבוצות (קבוצת "ים" או "יבשה") ושאל את חברי הקבוצה על השונה והדומה ביניהם או על השונה והדומה ביניהם לבין חברי הקבוצה השנייה, לדוגמה:

כולכם נכנסתם ל"ים/יבשה" כיוון שכולכם בכורים, במה אתם שונים?

אתם נמצאים ב"יבשה" כיוון שכולכם מגדלים חיות מחמד. במה אתם דומים לקבוצה שב"ים"?

* אחרי המשחק במליאה ניתן להתחלק לקבוצות ולאפשר לכל קבוצה לשחק "ים-יבשה" בהנחיית אחד הלומדים.



מבררים מסרים מרכזיים על כבוד לשונות

המנחה ישוחח עם הלומדים:

- ★ מה למדתם על עצמכם? (במה אתם שונים מאחרים ובמה אתם דומים להם?)
- ★ אילו דברים חדשים גיליתם על חבריכם?
- ★ מתי אתם מרגישים שונים מאחרים? מדוע? (אפשר להתייחס למצבים במהלך פעילות לימודית או חברתית שבהם הילדים מרגישים שונים מאחרים) האם זו הרגשה נעימה? מדוע? איך תוכלו להרגיש נעים במצבים אלה?
- ★ מדוע חשוב שנכבד את חברינו גם אם הם שונים מאיתנו?



כולנו יחד וכל אחד לחוד

מטרות מרכזיות:

- ★ העמקת ההיכרות בין הלומדים
- ★ שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, שיתוף והשתתפות

מסרים מרכזיים לדיון:

- ★ כל אחד מאיתנו הוא ייחודי ב"פאזל" המרכיב את הקבוצה
- ★ חשוב שנכיר זה את זה ונכבד את השונות בינינו

שלב א' - יוצרים פאזל כיתתי

1. המנחה יציג את מטרת הפעילות: העמקת ההיכרות בין ילדי הכיתה.
2. כל לומד יקבל חלק מהפאזל, יציין עליו את שמו או את שם החיבה שלו או כינוי שאהוב עליו, יצבע ויאיר את החלק כרצונו (המנחה יכין מראש ריבוע קרטון ויגזור ממנו חלקי פאזל מגוונים בצורתם לפי מספר הלומדים).
3. הלומדים יחברו את חלקי הפאזל.

שלב ב' - מציגים את עצמנו ומשתפים בחוויות אישיות

הלומדים יישבו במעגל סביב הפאזל שיצרו. כל לומד בתורו יציג את חלקו בפאזל ויספר משהו על עצמו: על תחביביו, על משפחתו, על חוויה אחת שחווה בקיץ או משהו שחבריו אינם יודעים עליו.

שלב ג' - נותנים משוב ומסכמים

המנחה יזמין את הלומדים לתת משוב לחבריהם בהתייחס לדברים שסיפרו על עצמם:

- ★ הדברים שסיפרת על עצמך גרמו לי לחשוב...
- ★ בעקבות הדברים שסיפרת על עצמך אני מרגיש... / אני מבין... / אני יודע...
- ★ אני רוצה לבקש... / להודות לך על... / להזמין אותך ל... / להציע לך...

המנחה ישוחח עם הלומדים על:

- ★ רגשות שהתעוררו בהם במהלך הפעילות.
- ★ דברים חדשים שגילו אלה על אלה.
- ★ דברים שלמדו על עצמם כקבוצה.



תן לי רמז

מטרות מרכזיות:

- ★ העמקת ההיכרות בין הלומדים
- ★ שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, שיתוף והשתתפות

מסרים מרכזיים לדיון:

- ★ לכל אחד מאיתנו רצונות והעדפות אישיות ביחס לדברים שהוא בוחר לעשות לבד או עם אחרים.
- ★ חשוב שנאפשר לכל אחד לפעול בהתאם להעדפות האישיות שלו.

ציוד נדרש:

מעטפות כמספר המשתתפים, פתקים (שלושה לכל משתתף).

שלב א' - אישי, המעטפה שלי

כל לומד יקבל מעטפה ושני פתקים.
בפתק אחד יצייר רמז למשהו שהוא אוהב לעשות לבד (תחביב, משחק, פעילות).
בפתק השני יצייר רמז למשהו שהוא אוהב לעשות עם חברים או משפחה.
את הפתק השלישי ישאיר ריק.
בסיום הפעילות יכניס את הפתקים למעטפה ויכתוב עליה את שמו.

שלב ב' - בזוגות, מעמיקים את ההיכרות בינינו

המנחה יחלק את המשתתפים לזוגות (אפשר לחלק לזוגות באמצעות הגרלה: להכין מראש זוגות של פתקים שעליהם מסומן איור זהה, למשל: שני איקסים, שני עיגולים, שני חייכנים. לומדים שהאיור על הפתק שיקבלו זהה יהיו בני זוג בפעילות).
כל אחד מבני הזוג יקבל את המעטפה של חברו וינסה לנחש לפי הרמזים שבפתקים מה חברו אוהב לעשות לבד ומה הוא אוהב לעשות עם אחרים.
לסיום, כל אחד מבני הזוג יכתוב בפתק הריק משהו שהיה רוצה לאחל לחברו לשנת הלימודים הבאה או לחופשת הקיץ.

שלב ג' - במליאה, משוחחים על עצמנו

- המנחה ישוחח עם הלומדים על:
- ★ דברים חדשים שגילו אלה על אלה.
 - ★ משאלות וציפיות שיש להם להמשך חופשת הקיץ ולשנת הלימודים הבאה.



כבוד במילים ובמעשים

מטרה מרכזית:

- ★ שיח אודות הכבוד וביטויין

מסרים מרכזיים לדיון:

- ★ התנהגות מכבדת יכולה לבוא לידי ביטוי במילים ובמעשים
- ★ התנהגות מכבדת משפיעה על רגשות השותפים (המכבד, האדם שכיבדו אותו, הסביבה)

במליאה - משוחחים על הכבוד וביטויין

המנחה ישוחח עם הלומדים אודות הכבוד וביטויין:

- ★ מהי התנהגות מכבדת לדעתכם? הביאו דוגמאות לכבוד במילים ובמעשים.
- ★ ספרו על אירוע שבו משהו התייחס אליכם בצורה מכבדת: מי התייחס אליכם בכבוד? מה עשה/אמר? כיצד הרגשתם? מה חשבתם?
- ★ כיצד אתם מרגישים כשאתם מתנהגים בצורה מכבדת? מדוע?

אישי - גם אני מכבד אחרים

כל לומד יכתוב על גבי מדליה התנהגות מכבדת שגילה כלפי אחרים בתקופה האחרונה.

במליאה - מעניקים מדליות

הלומדים ישתפו בדברים שכתבו במדליות.
אפשר לקיים "טקס הענקת מדליות" שבו החברים עונדים זה לזה את מדליות הכבוד.



בחופש הגדול אספיק הכול?

קריאת הטקסט שלהלן:

בחופש הגדול אספיק הכול?

לאורך השנה, תמיד ניסיתי להספיק הכול, ולא ממש הצלחתי. אך לא דאגתי, יכולתי לוותר. כי ידעתי שבחופש הכול יסתדר. כי הרי כשיגיע החופש הגדול, אוכל להספיק את הכול: לעשות מה שאני אוהב לבד ועם חברים ואפילו לעזור בבית להורים.

למשל, כשהחדר שלי לא היה מסודר, ואימא ביקשה שאסדר אותו כבר, הרגשתי שאותה אני מעט מאכזב, וזה עשה לי רע בלב.

תמיד אמרתי: "עכשיו איני יכול!" אך הבטחתי לסדר, בחופש הגדול.

בחשבון רציתי לשפר את ההישגים, והיה לי קשה למצוא זמן מתאים: זמן לתרגל ולחזור על הכללים, זמן להשקיע כדי לשפר את הציונים.

אבל ידעתי שהחופש יגיע, יהיה לי זמן להשקיע,



זמן ללמוד, לתרגל ולשפר
כדי שבשנה הבאה אצליח יותר.

ירון ואני חיפשנו רבות
זמן לשנינו כדי לשחק ולבלות.
אנחנו חברים מאוד קרובים,
אך לא הצלחנו למצוא זמן שלשנינו יתאים.

אבל קיוויתי שהכול יסתדר,
החופש יגיע, ואנחנו שוב נתחבר.
נוכל לשחק, ללכת לים,
ויהיה לנו קיץ פשוט מושלם.

והנה הגיע החופש - זמן לבילויים,
שעות של שינה והרבה טיולים.
ראיתי טלוויזיה עד שעות מאוחרות,
שיחקתי במחשב שעות ארוכות.
הימים חלפו ממש בלי שהרגשתי,
ואת כל מה שרציתי, בקושי הספקתי.

איך זה בכלל יכול להיות
שהחופש עבר לי כמו מספר שניות?
איך לא הספקתי לתרגל בחשבון?
איך לא הספקתי לבלות עם ירון?
ומה עם החדר שהבטחתי לסדר?
אמא שוב תתאכזב? אני שוב אצטער?
איך זה שמחר החופש הגדול נגמר,



ואני לא הספקתי לעשות שום דבר?

1. מה מרגיש הילד בשיר לקראת סוף החופש הגדול? מדוע?
2. מה תכנן לעשות בחופש ולא הספיק? מדוע לדעתכם לא הספיק לעשות את כל מה שרצה?
3. **"פינת היועץ הצעיר"** - יעצו לילד מה לעשות כדי שיספיק לעסוק בזמנו הפנוי בקיץ בכל מה שהוא מתכנן. כתבו את עצותיכם על גבי "מפתחות" וצרו "צרו מפתחות לחופשה מהנה".



תודה מכל הלב

מטרות מרכזיות

- ★ העלאת המודעות לחשיבות שבהבעת תודה
- ★ שיח אודות הבעת תודה והשפעותיה

מסרים מרכזיים לדין

- ★ חשוב להוקיר תודה לדמויות שונות בחיינו. אפשר לעשות זאת בזמנים שונים ובדרכים מגוונות
- ★ הבעת התודה משפיעה על מביע התודה ועל מקבל התודה

אישי – למי ועל מה אוכל להודות

כל לומד יחשוב על מה הוא יכול להודות לדמויות משמעותיות שמלוות אותו.
אפשר להיעזר בכרטיס "תודה מכל הלב" שבהמשך.

במליאה – משותחים על התודה וביטוייה

- לומד שיבחר בכך, יספר לחבריו על דמות אחת ועל מה הוא רוצה להודות לה.
 - המנחה ישוחח עם הלומדים:
- ★ ספרו על מקרה שבו מישהו הודה לכם: מי הודה לכם? על מה? כיצד עשה זאת? כיצד הרגשתם? מדוע?
 - ★ מדוע חשוב להודות לדמויות שונות שמלוות אותנו?
 - ★ על מה אפשר להודות להן? מתי?
 - ★ באילו דרכים אפשר להודות?
 - ★ כיצד לדעתכם תרגישו בעקבות הבעת התודה?

אישי – מביעים תודה

כל לומד יתכן כיצד יביע תודה לדמות שבחר. אפשר להכין יצירה; לכתוב שיר אישי, מכתב, ברכה.



תודה מכל הלב

כרטיס לפעילות אישית

חשוב על דמויות שמלוות אותך (הורה, אח/אחות, מדריך, סבא/סבתא, קרוב משפחה, חברה, מנהל/ת, מורה).
כתוב מתחת לכל משפט לאיזו דמות הוא מתאים.

תודה לך על...

כף לי לשחק איתך

הדמות: _____



תודה לך על...

אתה מלמד/ת אותי דברים חדשים

הדמות: _____



תודה לך על...

אתה מצחיק/ת אותי

הדמות: _____



תודה לך על...

כשאני איתך אני מרגישה בטוח/ה

הדמות: _____



תודה לך על...

אתה מקשיב/ת לי

הדמות: _____



תודה לך על...

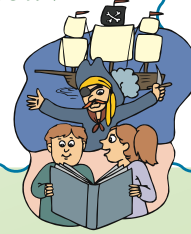
אתה דואג/ת לי

הדמות: _____

תודה לך על...

אתה דואג/ת שנלמד וגם נהנה

הדמות: _____



תודה לך על...

כשאני עצוב/ה, אתה מעודד/ת אותי

הדמות: _____





סיפורה של משפחה

מטרת הפעילות:

שיח ופעילות בנושא המשפחה

אוכלוסיית היעד:

פעילות משותפת לתלמידי כיתות א'-ב' ובני משפחותיהם

מהלך הפעילות:

שלב א' – בוחנים מסרים בעקבות עיין ביצירה ספרותית

★ עיין משותף ביצירה ספרותית בנושא המשפחה (שיר, סיפור, אגדה, סיפור עם, משל, אחר). בבחירת היצירה ניתן להיעזר ברשימה המצורפת בהמשך

★ שיח בעקבות העיין ביצירה:

★ כיצד הרגשתם כשקראתם את היצירה? מה חשבתם? מדוע?

★ איזה מסר בנושא המשפחה אפשר ללמוד מהיצירה? (בהתייחס לערכי המשפחה, לקשרים המשפחתיים, לחשיבות המשפחה ועוד)

שלב ב' – יוצרים מסרים בנושא המשפחה

הצעות לפעילויות:

★ לשתף במסר שעובר במשפחה (אפשר להציג את המסר בשיר, בסיפור; ליצור יצירה שתבטא את המסר)

★ ליצור את "המשפחה שלנו" מחומרים שונים ולהציג בתערוכה (באמצעות ציור, קולאז', קיפולי נייר, קומיקס, בובות אצבע, אחר). אפשר לשלב ביצירה מסר שעובר במשפחה

★ להמחזיז חלקים מהיצירה הספרותית ולשלב מסר רלוונטי

★ לכתוב המשך ליצירה הספרותית ולשלב בו מסר (לכתוב סוף אחר, להוסיף בית לשיר)

★ הכנת מתנה למשפחה שלנו: מה נרצה להעניק? למי? מדוע?

שלב ג' – משתפים

משפחות שיבחרו בכך ישתפו במסר ובתוצרים שהכינו.



הצעות לספרים בנושא המשפחה לכיתות א-ב

שם הספר	שם הסופר
משגעת פילים	אורלב אורי
אבא שלי איש-ציפור	אלמונד דיויד
האפרוח העשירי	אלתרמן נתן
אח חדש לגמרי	גרוסמן דויד
ג'רפה ולישון	גרוסמן דויד
החברה הסודית של רחלי	גרוסמן דויד
חיבוק	גרוסמן דויד
שק קמח	גרוסמן דויד
אל תדאגי רותי	גרוסמן דויד
שבעה אכלנים משונים	הוברמן מרי אן
ספר המשפחות הגדול	הופמן מרי
יוסי ילד שלי מוצלח	הלל ע.
תמונה משפחתית	הראל נירה
לא יכול לישון, דובון?	ואדל מרטין
ארנבון בורח מהבית	ויז בראון מרגרט
איגי ואני	ולנטיין ג'ני
המכנסים החדשים של אבא	יוליוס לאה
תנחש כמה אני אוהב אותך	מקברטני סם
סיפורי משפחת גדליהו	מרפי ג'יל
ספינקי ברוגז	סטייג ויליאם
קלמנטין והאסיפה המשפחתית	פניפקר שרה
אמא שלי היא הכי...	קלר אלינוער
אבא עושה בושות	שלו מאיר
ילד של אמא	שלו צרויה
אבא חום	שמואל נעמי



הצעות לפעילויות בנושא המשפחה

1. התפקיד שלי בבית

א. כל לומד יתאר, בכרטיס אישי, תפקיד שהוא ממלא בבית.

שאלות לדוגמה:

- ★ מה התפקיד שלי? מתי אני עושה אותו? עם מי?
 - ★ מה באחריותי לעשות במסגרת התפקיד? על מה עליי להקפיד?
 - ★ מה אני אוהב/לא אוהב בתפקיד?
 - ★ מדוע חשוב למלא תפקיד זה? במה זה תורם לי ולמשפחה?
- ב. הלומדים יציגו את התפקיד שלהם לחבריהם (בפנטומימה, בציור, בחידה).

2. פנאי במשפחה

א. הלומדים יספרו מה הם אוהבים לעשות בשעות הפנאי המשותפות להם ולבני המשפחה (בשבת, בקיץ, בשעות אחה"צ).

שאלות לדוגמה:

- ★ מה אתה אוהבים לעשות עם בני המשפחה בשעות הפנאי?
 - ★ ממה אתם נהנים במיוחד? מדוע אתם מעדיפים דווקא את הפעילות הזו?
 - ★ על מה חשוב להקפיד על מנת שכולם ייהנו בפעילות?
 - ★ האם יש פעילות נוספת שהייתם מציעים לבני המשפחה להתנסות בה? מהי הפעילות?
- ב. הלומדים יכינו סימנייה לפעילות פנאי מהנה.
בסימנייה יציירו ויכתבו את הערכים שחשוב ליישם בעת הפעילות המשותפת (כמו: כבוד לשותפים לפעילות, אחריות, נתינה).

3. המקום המיוחד שלנו

א. הלומדים יספרו על חוויה חיובית הזכורה להם ממקום בו ביקרו עם בן משפחה.

שאלות לדוגמה:

- ★ מהו המקום? עם מי ביקרתם בו?
- ★ מהי החוויה הזכורה לכם ממקום זה? (מה עשיתם? מה ראיתם?)



★ ממה נהניתם במיוחד?

★ האם תרצו לבקר שוב במקום זה? מדוע? עם מי תרצו לבקר בו?

ב. הלומדים יציירו את החוויה עליה סיפרו ויצרו יחד אלבום תמונות של חוויות מיוחדות עם בני המשפחה.

האלבום יוצג בתערוכה בכיתה ובבית-הספר.

4. הזמנים המיוחדים במשפחה

א. הלומדים יספרו על האופן בו מציינים אירועים וזמנים שונים במשפחתם: ימי הולדת, אירועים משפחתיים, חופשות. (כל לומד יבחר את האירוע/הזמן אליו ברצונו להתייחס).

שאלות לדוגמה:

★ מהו האירוע/הזמן שבחרתם?

★ כיצד מציינים במשפחתכם אירוע/זמן זה?

★ מה אתם אוהבים במיוחד באירוע/זמן זה? מה הייתם רוצים לשנות?

ב. הלומדים יציירו רגע מתוך האירוע/זמן אותו תיארו ויכתבו מסר למשפחתם.

5. החג האהוב על משפחתי

א. הלומדים יבחרו חג ויספרו על האופן בו מציינים אותו במשפחתם.

שאלות לדוגמה:

★ מהו החג שבחרתם? מדוע בחרתם בחג זה דווקא?

★ כיצד נוהגים לחגוג את החג במשפחתכם?

★ מה אתם אוהבים בחג זה במיוחד?

★ איזה תפקיד אתם ממלאים בהכנות לחג? בחג עצמו?

★ במה תרצו לתרום לחג המשפחתי? עם מי תוכלו לשוחח על כך ולתכנן זאת?

ב. הלומדים יציירו חפץ, אירוע או מקום הקשורים לחג ויכתבו מסר למשפחתם.

6. דמות שמלווה אותי

א. הלומדים יספרו לחבריהם על בן משפחה אליו הם קשורים באופן מיוחד.

שאלות לדוגמה:

★ מיהו בן המשפחה עליו תרצו לספר? מדוע בחרתם דווקא בו?

★ תארו את הקשר המיוחד ביניכם.



- ★ מה אתם מרגישים וחושבים כשאתם נזכרים בו? מדוע?
- ★ מה הייתם רוצים לומר לבן המשפחה? על מה תרצו להודות לו?
- ב. הלומדים יכתבו מכתב או כרטיס תודה לבן המשפחה.

7. איחולים למשפחה

- א. הלומדים יחשבו על בן משפחה שהיו רוצים לאחל לו איחול כלשהו. שאלות לדוגמה:
 - ★ מיהו בן המשפחה? מה הייתם רוצים לאחל לו? מדוע?
 - ★ כיצד תרצו לאחל לו זאת? (בשיחה פנים אל פנים? במכתב? בשיחת טלפון? במסרון?)
 - ★ כיצד לדעתכם הוא ירגיש או יגיב?
- ב. הלומדים יצרו "ספר איחולים למשפחה" בו יתעדו את המכתבים, המסרונים ושיחות האיחולים.

8. אחריות במשפחה

- א. כל לומד יתאר, בכרטיס אישי, רגע שבו גילה אחריות במשפחה. שאלות לדוגמה:
 - ★ מהי האחריות שגיליתם? (מה עשיתם? מה אמרתם? למי?)
 - ★ מדוע בחרתם לגלות אחריות זו?
 - ★ כיצד הרגשתם ברגע שבו גיליתם אחריות? ולאחריו? מדוע?
 - ★ כיצד הגיבו בני המשפחה?
 - ★ במה תרמה לכם ולמשפחה ההתנהגות האחראית?
- ב. הלומדים יציגו את האחריות שגילו לחבריהם (בפנטומימה, בציור, בחידה). הלומדים יעניקו זה לזה "תעודת אחריות במשפחה" שבה יפרטו את הסיבות להענקת התעודה.

9. נתינה למשפחה

- א. הלומדים יספרו על רגע שבו גילו נתינה למשפחה. שאלות לדוגמה:
 - ★ מהי הנתינה שגיליתם? (מה נתתם? למי? מתי? היכן?)
 - ★ כיצד הרגשתם ברגע הנתינה? לאחריו? מדוע?



- ★ במה תרמה הנתינה למשפחה? כיצד הגיבו בני המשפחה?
 - ★ במה תרמה לכם הנתינה? (מה חוויתם? מה למדתם? מה קיבלתם?)
- ב. הלומדים יעניקו זה לזה "מדלית נתינה למשפחה" שבה יפרטו את הסיבות להענקת המדליה.



מגלים את השונה ואת הדומה

בזיקה לערך: אחדות ושונות

המטרה: העלאת המודעות לשונה ולדומה בין ילדי הכיתה

מודל ההפעלה: "משחק הפתקיות"

הציוד הנדרש:

פתקיות (חמש פתקיות לכל לומד)
מדבקות בשני צבעים וכלי כתיבה

משך ההפעלה: כ-45 דקות

מהלך ההפעלה:

שלב א - "משחק הפתקיות"

- ★ כל לומד יקבל מהמנחה חמש פתקיות לבנות ויכתוב את שמו בראש כל פתקית.
- ★ המנחה ישאל חמש שאלות ויבקש מהלומדים לכתוב או לצייר את התשובות בפתקיות (תשובה אחת בכל פתקית).
- ★ בתום כתיבת התשובות כל הלומדים יסתובבו בחדר ויתבוננו בתשובות שכתבו/ציירו חבריהם (אפשר להניח את הפתקיות במרכז החדר על הרצפה, על שולחנות הלומדים או לתלות אותן בחדר; הלומדים יכולים להסתובב בחדר כשהפתקיות בידיהם ולהיפגש עם חברים כדי להציג את הדברים שכתבו).
- ★ לומד שגילה בפתקית של חבר תשובה זהה לתשובה שכתב - ידביק על הפתקית שלו מדבקה בצבע כחול. מי שלא מצא תשובה זהה - ידביק מדבקה בצבע ירוק.
- ★ בסוף "משחק הפתקיות" יבחנו המנחה והלומדים את מצב המדבקות.

שלב ב' - משוחחים על האחדות והשונות בחברת הילדים

המנחה ישוחח עם הלומדים:

- ★ אילו דברים חדשים גיליתם על חברים בכיתה?
- ★ במה אתם שונים זה מזה? במה אתם דומים?
- ★ ממה שמחתם? ממה הופתעתם?
- ★ כיצד הרגשתם שלא מצאתם תשובה זהה? מדוע?



דוגמאות לשאלות שאפשר לשאול בשלב "משחק הפתקיות":

- ★ מה אתה הכי אוהב לעשות בקיץ?
- ★ מה אתה אוהב לאכול במיוחד בקיץ?
- ★ מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?
- ★ איזה מקצוע אתה הכי אוהב ללמוד?
- ★ מה אתה הכי אוהב לעשות עם חברים בקיץ? עם המשפחה?



מה אני יודע על החברים?

בזיקה לערכים: שיתוף והשתתפות, אחדות ושונות

המטרה: העמקת ההיכרות בין הלומדים

מודל ההפעלה: "משחק החידות"

הציוד הנדרש:

שמינית בריסטול לכל לומד (או לוחות מחיקים)
פתקים
כלי כתיבה

משך ההפעלה: משתנה בהתאם למספר הלומדים שיציגו חידות במליאה

מהלך ההפעלה:

שלב א - אני כותב חידה על עצמי

כל לומד יכתוב בפתק לבן שאלה על עצמו, כמו: מה אני אוהב לאכול? במה אני אוהב לשחק? מה אני אוהב לעשות עם בן משפחה? מה אני הכי אוהב בקיץ? איזו תכונה הכי בולטת אצלי? במה אני גאה בעצמי? מה משמח אותי במיוחד? מה אני רוצה להיות כשאגדל?

אפשרות נוספת: המנחה יציג מספר שאלות אפשרויות וכל לומד יבחר את השאלה שברצונו לכתוב בפתק.

שלב ב - מי יכול לענות על החידה שלי?

- ★ אחד הלומדים יעמוד לפני המליאה ויציג את החידה שכתב בפתק.
- ★ לרשות המליאה 30 שניות לנחש את התשובה ולכתוב אותה על גבי שמינית בריסטול או על לוח מחיק.
- ★ בתום 30 השניות ירימו חברי המליאה את תשובותיהם למעלה.
- ★ מי שהשיב נכון, יסמן לעצמו נקודה בתחתית הבריסטול.
- ★ הזמנת לומדים נוספים להציג את החידות שלהם.
- ★ מנצח: לומד שצבר את מספר הנקודות הגבוה ביותר.



נחשו מהי האחריות

בזיקה לערכים: שיתוף והשתתפות, אחריות

המטרה: העמקת ההיכרות בין הלומדים בהיבטים המתקשרים לאחריות

מודל ההפעלה: "משחק הבקבוק"

הציוד הנדרש:

- פתקים
- בקבוק ריק
- כלי כתיבה
- מדבקות
- קובייה

משך ההפעלה: משתנה בהתאם לסבבים

מהלך ההפעלה:

שלב א - אני מגלה אחריות

כל לומד כותב על גבי פתק כיצד הוא מגלה אחריות (במשפחה, במשחק, בלימודים, בקיץ, בפעילות הפנאי, במילוי תפקיד בכיתה ועוד) ובמה.

שלב ב - אני מציג את האחריות שלי

- ★ הלומדים יושבים במעגל שבמרכזו מונח בקבוק ריק.
- ★ כל לומד בתורו מסובב את הבקבוק עד שייעצר.
- ★ הלומד שתחתית הבקבוק פונה לכיוונו יטיל את הקובייה ויפעל בהתאם להנחיות הבאות:
 - מס' 1 בקובייה - **פנטומימה** - יציג את האחריות שכתב בפתק ללא מילים
 - מס' 2 - **ציור** - יצייר את האחריות
 - מס' 3 - **שיר** - ישיר שיר מוכר המרמז על האחריות
 - מס' 4 - **התור עובר** - יסובב שוב את הבקבוק
 - מס' 5 - **מדבקה** - מקבל מדבקה
 - מס' 6 - **רמז** - ייתן לחבריו רמז: האחריות שלי קשורה ל...
- ★ הלומד שפקק הבקבוק פונה לכיוונו ינסה לזהות את האחריות המוצגת.
- ★ וכן הלאה בסבב עד שכל הלומדים יקבלו הזדמנות לסובב את הבקבוק.



מתחברים לקבוצה

בזיקה לערך: אחדות ושונות

המטרה: התנסות באיתור השונה והדומה בין ילדי הכיתה בהיבטים מגוונים

מודל ההפעלה: "משחק הקבוצות"

משך ההפעלה: משתנה בהתאם למספר הקבוצות שיבחר המנחה

מהלך ההפעלה:

שלב א - דומים ושונים מבחינה חיצונית

- ★ המנחה יזמין למרכז החדר חמישה לומדים שלארבעה מהם יש אפיון חיצוני משותף.
- ★ המליאה תנחש מהו האפיון החיצוני המשותף לארבעת הלומדים או מה מייחד את הלומד החמישי (לדוגמה: ארבעה מרכיבים משקפיים פרט לאחד, ארבעה לובשים חולצה כהה פרט לאחד).
- ★ המליאה תאתר מכנה משותף לכל חמשת הלומדים.

שלב ב - דומים ושונים בהיבטים מגוונים

- ★ המנחה יזמין למרכז החדר חמישה לומדים אחרים שלארבעה מהם יש מכנה משותף כלשהו, כמו: בשם הפרטי של ארבעתם מופיעה האות "י"; ארבעתם גרים באותו רחוב; ארבעתם משתתפים באותו חוג וכולי.
- ★ המליאה תנחש מהו המכנה המשותף לארבעת הלומדים או מה מייחד את הלומד החמישי!
- ★ המליאה תנסה לאתר אפיונים שמבדילים בין חברי הקבוצה (כמו: שניים בכורים; אחד מגדל חיית מחמד).
- ★ במשך 3 דקות יתבקשו חמשת הלומדים לשאול זה את זה שאלות על מנת לאתר את הדומה ואת השונה ביניהם (תחביבים, כשרונות, מספר אחים ואחיות, תכונות).
- ★ אפשר להזמין קבוצה נוספת ולהתנסות באיתור אפיונים משותפים או לאפשר למליאה ליצור קבוצות נוספות.